

Zondag 27 maart 2022 Zondag Laetare – Verheugt u!

Lezing: Lucas 15 : 11- 32

Op deze vierde zondag in de Veertigdagentijd hebben we de overbekende gelijkenis van de verloren zoon gelezen. Op deze zondag Laetare: verheug u, oftewel ‘Wees toch blij.’

Want dat is wat Jezus met de gelijkenis van de verloren zoon wil zeggen. ‘Wees toch blij.’

Jezus spreekt op zijn weg naar Jeruzalem de Farizeeën en de Schriftgeleerden aan die morren omdat Jezus zondaars ontvangt en met hen eet. ‘Alle tollenaars en zondaars kwamen hem opzoeken om naar Hem te luisteren,’ zo begint Lucas 15.

De tollenaars en zondaars weten dat bij Jezus iets te horen valt wat anders is, iets wat alles anders maakt. Iets wat de grijsheid van hun leven doorbreekt. Jezus’ woorden troosten en omarmen hen, maar op zo’n manier dat ze veranderen, in beweging komen, geloven dat alles goed komt. Jezus’ woorden reiken naar hun hart, raken hun ziel. In wat Jezus zegt klinkt niets door van de burgerlijke of religieuze verontwaardiging die ze zo vaak gehoord hebben dat ze er zelf in zijn gaan geloven. In zijn woorden horen ze een liefde die alles verdraagt, alles gelooft, alles hoopt, in alles volhardt.

De Farizeeën en de Schriftgeleerden daarentegen komen hun verontwaardiging niet voorbij. We kunnen daarvoor allerlei oorzaken bedenken. Het is niet eens zo heel interessant waar dat gebrek aan vreugde bij de Farizeeën en Schriftgeleerden vandaan komt. Veel interessant is het wellicht hoe het staat met de blijdschap onder ons.

‘Wees toch blij.’ Op deze zondag Laetare wordt dat tegen ons gezegd. Verheug u!

En hoe reageren wij daarop? Hoe horen wij zo’n oproep? Er is reden genoeg om niet blij te zijn. Er kan van alles zijn wat de vreugde in de weg staat. Verdriet, zorgen, pijn, eenzaamheid... Ik hoef u niks te vertellen.

Ook de samenleving lijkt niet bijzonder blij. Zorgen om de economische crisis, de energie crisis en dan ook nog die vreselijke oorlog in Oekraïne en ook in het Midden-Oosten wordt met raketten geschoten.

Hoe en waar we ook kijken, het is niet de vreugde en de blijdschap die deze dagen bij ons overheersen. En je wordt er ook niet vrolijk van, van alles wat je ziet, hoort en leest. Soms denk je dat het misschien maar het beste is om niet al te veel te zien, te horen en te lezen. Voor onze ziel zou dat misschien wel goed zijn.

‘Wees toch blij.’ Ook in de gelijkenis van de verloren zoon heeft de blijdschap het moeilijk. Was het maar geëindigd met die vader die zijn zoon weer in de armen sluit, die hem vergeeft en opnieuw opneemt in zijn huis, die tegen iedereen die het horen wil zegt: ‘...deze zoon van mij is dood geweest en is weer tot leven gekomen, was verloren en werd gevonden!’ En dat het dan eindigt met: ‘En zij beginnen feest te vieren.’ En ze leefden nog lang en gelukkig. Was het zo maar geëindigd.

Maar zo eindigt het niet. Vreugde is nog niet zo makkelijk. En we kunnen ons iets voorstellen bij de bezwaren van die oudste zoon. Een beetje zuur klinkt het allemaal wel, maar die vader maakt zich er wel makkelijk vanaf door te zeggen: ‘Alles wat van mij is, is van jou’. Nooit een compliment, ‘want je weet toch dat ik van je houd’. Zo werkt het natuurlijk niet.

En hoe zou het verder zijn gegaan, daar in dat huis met die vader en zijn twee zonen? Als de volgende dag het feest voorbij is. Het kalf opgegeten, de muziek verstomd, hoofdpijn van de wijn, de rommel opgeruimd, het huis geveegd. Hoe moet het dan? Gewoon weer verder, alsof er niets gebeurd is? Alsof die jongste zoon gewoon thuis is gebleven? Alsof hij zijn vader en zijn broer niet in de steek heeft gelaten? Hoe moet je dan verder? En heeft die vader dan genoeg aan zijn blijdschap bij het weerzien?

Vreugde is een kwetsbaar iets. Er is altijd wel een wolkje aan de hemel. Kunnen wij pas vrolijk zijn als in alle andere levensbehoeften is voorzien?

Er kan ook een andere weg zijn. Juist op deze zondag Laetare. We zijn halverwege de veertig dagen tijd en dan horen we als het ware: ‘Wees blijde nu... in ‘t midden van het lijden...’ Blijdschap te midden van het lijden. Een vrolijke zondag midden in de Veertigdagentijd. Vrolijk, bijna ondeugend roze te midden van het zware diepe paars. Een streep licht in het donker van onze dagen. Een glimlach uit de hemel.

Volgens het christelijk geloof is de diepste bron van vreugde de opstanding van Jezus Christus. Daar zijn we naar op weg – het wordt Pasen. De opstanding wil zeggen dat God voorbij onze mogelijkheden en onmogelijkheden – het leven verder doet gaan. Dat onze werkelijkheid en de wetten van onze werkelijkheid opengebroken kunnen worden. Dat er iets kan gebeuren wat ons denken en onze taal te buiten gaat. Wat we niet van tevoren kunnen omschrijven, wat we niet achteraf kunnen toetsen en toch alles anders maakt.

En misschien is het daarom dat we een zondag als deze, zondag Laetare, zondag Verheug kunnen vieren.

Niet omdat de wereld een paradijs is, ook niet omdat wijzelf zulke prettige mensen zijn, maar omdat Jezus is gestorven en opgestaan, in deze wereld, voor ons, voor iedereen. Al het goede wat ons ten deel valt, van een mooi mens tot een goed glas wijn, van zonlicht tot een glimlach, ze herinneren ons eraan dat wij in Hem alles ontvangen hebben.

En als een mens lelijk doet, de wijn soms zuur is geworden, als de zon niet elke dag schijnt, dan proberen we dat niet de onrust, de paniek, de wanhoop de overhand krijgen.

Want, is het niet zo? Dat : omdat Jezus Christus de diepste bron van onze vreugde is, dat wij juist daarom kunnen beseffen dat het lijden ons niet zal verrassen. De Opgestane is immers de lijdende. Hij die ons vreugde geeft, is degene die ten onder ging aan en in een vreugdeloze wereld. Hij werd gekruisigd. En Hij stond op.

Jezus' opstanding is niet alleen zijn opstanding, het is onze opstanding, ieders opstanding. Hij is met ons in de dood, wij zijn met Hem in het leven. Er is een kracht onder ons waardoor we telkens kunnen opstaan, opnieuw kunnen beginnen, de vreugde kunnen hervinden.

Wees daarom toch blij. Verheug u.

Dit verhaal is een gelijkenis, die Jezus vertelt aan de Farizeeën en schriftgeleerden, die vinden dat Hij verkeerd bezig is, omdat Hij met tollenaars eet.

De boodschap van Jezus voor zijn critici luidt: barmhartigheid, liefde gaat bij God boven een menselijk idee van gerechtigheid en is overvloedig.

Zoals de vader in het verhaal de oudste zoon oproept om een houding van barmhartigheid aan te nemen, zo roept God ons op om eenzelfde houding aan te nemen en zo het Koninkrijk van God zichtbaar te maken. En de jongste zoon mag ervaren dat de liefde van God nooit ophoudt.

Deze gelijkenis is een oproep voor die levenshouding van liefde zowel voor onszelf als voor de ander.

Het verhaal heeft een open einde. Het eindigt met de woorden van de vader die tegen zijn oudste zoon zegt: “We konden toch niet anders dan feestvieren en blij zijn, want je broer was dood en is weer tot leven gekomen. Hij was verloren en is teruggevonden.” Maar we horen geen reactie van zijn zoon. Wat gaat die oudste doen met de uitnodiging van zijn vader om barmhartiger te zijn en de terugkeer van zijn broer mee te vieren?

Wat zouden wij doen?

Is het onze inzet dat het koninkrijk van God steeds een beetje meer zichtbaar wordt als we meer barmhartigheid en mildheid scheppen voor onszelf en de ander?

En is dat niet de essentie in deze gelijkenis?

Jezus wijst niet op de verloren zoon – dat doen degenen die voor de opschriftjes in de bijbel hebben gezorgd. En die zetten ons hier op het verkeerde been. Het gaat niet om de verloren zoon, maar het gaat om de liefde van de vader, van God. Daar leven wij allemaal van..

Dat heeft alles te maken met Jezus, die deze gelijkenis vertelt.
Hij wil alle mensen thuisbrengen bij God.

Redden uit alle verlorenheid en van alle dwang. Opdat ze mens
kunnen zijn zoals God hen heeft bedoeld. Dat alle uiteindelijk
goed komt.

Al eeuwen lang leest de kerk deze gelijkenis in de
voorbereidingstijd op Pasen.

Juist op deze zondag klinkt: Laetare – verheugt u!

Jezus verkondigt hier de liefde van God,
de vreugde die er mag zijn, ondanks en in het lijden, op onze
weg naar Pasen.

Vreugde om een nieuw begin.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger